

Denis
Derk

POUČAK O DOMOLJUBLJU, MATERINSKOM JEZIKU I ESPERANTISTIMA

Ovih dana će mnogi glasno i ostrašćeno lamentirati o (ne)poznavanju hrvatskog (materinskog) jezika, o hrvatskoj dijaspori koja hrvatski (materinski) jezik zaboravlja i ne njeguje, ali i o tome može li hrvatski domoljub biti i Hrvat koji hrvatski točno i tečno ne zna ni pročitati s papira, čak ni u rangu svetog pape Ivana Pavla II., te pomalo i nevjerojatnoj temi o tome treba li uopće najmoćniji čovjek hrvatske izvršne vlasti govoriti hrvatski jezik!? U toj poplavi tumačenja i političko-jezičnih vrludanja, a u duhu blagdanskim optimističnih namjera, prisjetio sam se nedavnice spomenke Štimec koja se ovog mjeseca na predavanju u Hrvatskoj knjižnici za slijepe u zagrebačkoj Šenoinoj ulici prisjetila slijepog ruskog književnika i esperantista Vasilija Erošenka. Erošenko je godinama živio u Aziji, napose u Japanu, a znatno je utjecao na širenje hrvatske pisane kulture u velikoj Kini. Erošenko je tako, prema tvrdnjama Spomenke Štimec, kumovao kineskom prijevodu romana "Ispovijest" pjesnikinje i pripovjedačice te istaknute hrvatske učiteljice i pedagoginje Milke Pogačić 1931. godine u Šangaju, kod svog prijatelja izdavača Wang Luyana. Luyana je slijepi i energični Erošenko toliko fascinirao da je u svojoj izdavačkoj kući Shangwu počeo objavljivati slavensku književnost pa je tako na red došao i njen hrvatski rukavac, i to prvo dijelovi romana "Ispovijest" Milke Pogačić. Riječ je o romanu za koji književni povjesničari ističu da ima prenaplašenu feminističku ideju, a koji je kao vlastito izdanje na esperanto još 1913. godine prevela i o svom trošku u kostajničkoj tiskari Vugrin tiskala još jedna učiteljica, i to samozatajna Antonija Jožićić. I njenu prijevodu na esperanto može se zahvaliti što su se fragmenti tog romana našli i u Kini. Izdavačka kuća Shangwu, naime, izdavala je seriju istočnoeuropskih knjiga koje su bile prevedene baš s esperanta pa je Erošenkov eruditski i kozmopolitski šarm tako ispao najzaslužniji za prvi prijevod hrvatske književnosti na prodorni kineski jezik. Pet godina kasnije na kineskom se jeziku kod istog izdavača našao i znameniti "Alkar" Dinka Šimunovića, također na kineski preveden s esperanta. Priču koja povezuje kostajničku učiteljicu Antoniju Jožićić, ruskog slijepog pisca i esperantista Vasilija Erošenka, koji ima muzej u ruskoj Obuhovki, ali i danas već poprilično zaboravljenu Milku Pogačić, povezala je i istražila neumorna Spomenka Štimec, intelektualka kojoj je itekako jasna važnost promicanja hrvatske književnosti u svijetu, pa i s pomoću esperanta, jezika koji Hrvatski savez za esperanto nastoji upisati na listu zaštićene nacionalne kulturne baštine u Hrvatskoj, kao što je to učinjeno u Poljskoj.

A pod patronatom UNESCO-a, sljedeće će 2016. i 2017. godina biti u znaku tvorca esperanta Lazara Ludviga Zamenhafa i obilježavanja stote godišnjice njegove smrti. ●